

KS. WALERIAN SŁOMKA

KAPŁAŃSTWO LAIKATU A ŚWIECKA DROGA ŚWIĘTOŚCI WEDŁUG DOKUMENTÓW II SOBORU WATYKAŃSKIEGO

Fakt kapłaństwa całego Ludu Bożego należy do tematów, którym w naszym czasie poświęcają wiele uwagi zarówno liczni teologowie, jak i Nauczycielski Urząd Kościoła. Trzeba przyznać, że również w języku polskim na temat kapłaństwa ludzi świeckich napisano wiele studiów i opracowań. Doktorska praca ks. R. Ukleji, napisana na Wydziale Teologicznym KUL w 1971 r., na temat *Nauka teologów katolickich o kapłaństwie powszechnym wiernych w okresie od encykliki «Mediator Dei» do Soboru Watykańskiego II (1947-1965)*, jest próbą syntezy myśli katolickiej w tej dziedzinie i jednocześnie prezentacją bogactwa literatury związanej z tą problematyką. Prace teologów o powszechnym kapłaństwie wiernych zajmują się wielorakimi aspektami tego zagadnienia. Na uwagę zasługują studia poświęcone badaniom danych biblijnych na temat powszechnego kapłaństwa wiernych¹, studia nad ujmowaniem tego zagadnienia przez Ojców Kościoła, przez Nauczycielski Urząd Kościoła i katolicką myśl teologiczną.

Jednym z centralnych zagadnień, które towarzyszy tematowi powszechnego kapłaństwa wiernych, jest jego relacja do kapłaństwa hierarchicznego. Zagadnienie związku powszechnego kapłaństwa wiernych ze świecką drogą świętości nie było dotychczas przedmiotem specjalnego zainteresowania. Właśnie obecny artykuł zamierza wypełnić tę lukę przynajmniej w podanym w tytule zakresie. Stąd też wychodząc od nakreślenia udziału laikatu w Chrystusowym kapłaństwie i wskazania kręgów spełniania kapłańskiej funkcji przez laikat, będziemy się starali odpowiedzieć na pytanie: w jakim sensie świętość ludzi świeckich wiąże się z ich kapłańską godnością i funkcją albo w jakim sensie należy rozumieć kapłańskie oblicze świętości ludzi świeckich?

¹ Najnowsze jest studium A. Jankowskiego *Powszechne kapłaństwo wiernych w Piśmie św. W: Idee przewodnie soborowej konstytucji o Kościele*. Kraków 1971 s. 83-109. Już po oddaniu art. do druku ukazało się studium A. Jankowskiego i K. Romaniuka *Kapłaństwo w Piśmie św. Nowego Testamentu*. Katowice 1972.

1. UDZIAŁ LUDU BOŻEGO W KAPŁAŃSTWIE CHRYSYDUSA

a) *Chrystus Kapłan*

Gdziekolwiek w dokumentach II Soboru Watykańskiego jest mowa o kapłaństwie biskupów, ich pomocników kapłanów i o kapłaństwie ludzi świeckich, zawsze te rodzaje kapłaństwa ujmowane są w związku z kapłaństwem Jezusa Chrystusa, jako w istocie od Niego pochodzące i Jemu przyporządkowane. W Jezusie Chrystusie widzi Sobór Kapłana Nowego i Wiecznego Przymierza (KL 83; KK 28), w Jego kapłaństwie rację i sens bytu jakiegokolwiek innego kapłaństwa w chrześcijaństwie (KK 10, 11, 26, 34; DK 2, 12, 13). Czym jest kapłaństwo Jezusa Chrystusa i na czym polega? Dokumenty soborowe nie dostarczają na to pytanie odpowiedzi w formie pogłębionego studium teologicznego. Ich sformułowania nawiązują jednak do teologicznych studiów na ten temat i stanowią wystarczające przesłanki do dalszych teologicznych opracowań. Już *Konstytucja o liturgii* wiąże Chrystusowe kapłaństwo z faktem zjednoczenia osobowego Boga-Człowieka i jego funkcją kultową (KL 83). *Konstytucja dogmatyczna o Kościele* zaś widzi je w związku z uświęceniem Chrystusa przez Ojca, posłaniem Go na świat (KK 28) i z Jego krzyżową śmiercią oraz zmartwychwstaniem (KK 5). Godność i funkcja kapłańska Jezusa Chrystusa związane są ściśle z Jego godnością i funkcją Pośrednika (KK 28, 49, 60, 62; DM 3, 7; DK 2). Stąd też wydaje się, iż bardzo trafnie charakteryzuje godność kapłańską Jezusa Chrystusa P. Brugnoli, gdy stwierdza, że Jezus Chrystus jako Słowo Wcielone, czyli jako Bóg-Człowiek, w jedności osobowej pełni bóstwa i człowieczeństwa jest przede wszystkim i konstytutywnie Kapłanem, to znaczy doskonałym Pośrednikiem między Bogiem i ludzkością. W sobie samym Jezus Chrystus może bowiem dać Boga ludziom i ludzi wznieść do Boga. Pełnia życia teandrycznego, czyli bosko-ludzkiego, oznacza bowiem pełnię życia kapłańskiego². Zjednoczenie ludzkiej i boskiej natury w Osobie Słowa tłumaczy nam zatem Chrystusową godność Pośrednika i Kapłana. We Wcieleniu należy widzieć także konsekrację Chrystusa na Pośrednika i Kapłana³. Niezależnie bowiem od opinii J. Lécuyera o potrójnej konsekracji: Wcielenie, chrzest w Jordanie oraz Zmartwychwstanie i Wniebowstąpienie, nic nie stoi na przeszkodzie, by te dwie ostatnie uznać za szczególną manifestację kapłańskiej godności i funkcji Jezusa Chrystusa⁴. Albowiem zjednoczenie

² *La missione dei laici nel mondo d'oggi*. Brescia 1967 s. 53.

³ Por. E. Garcia. *Iglesia, Jerarquia y Carisma*. „La Ciencia Tomista” R. 50: 1959 t. 86 s. 25 n.; C. Dillenschneider. *Le Christ l'unique prêtre et nous ses prêtres*. T. 1. Paris 1960 s. 71; ks. A. L. Szafranski. *Kapłaństwo wiernych*. Lublin 1958 s. 15.

⁴ *Essai sur le sacerdoce des fidèles chez les Pères*. „La Maison Dieu” 1951

bóstwa i człowieczeństwa w Osobie Słowa jest jedyne, tak jak jedyne jest kapłaństwo Chrystusowe; jak wieczne jest to zjednoczenie, tak i kapłańska godność Chrystusa trwać będzie na wieki⁵.

Doskonałość kapłańskiej godności Jezusa Chrystusa stanowi o doskonałości Jego kapłańskiej funkcji, którą zarówno dane objawienia i Urzędu Nauczycielskiego, jak i myśl teologiczna wiążą z Chrystusową ofiarą życia na krzyżu⁶. *Konstytucja dogmatyczna o Kościele* z krzyżową ofiarą i zmartwychwstaniem wiąże także ujawnienie wiecznego charakteru kapłaństwa Chrystusowego (KK 5). Nie oznacza to oczywiście, że ofiara krzyża była jedynym aktem ofiarniczym Jezusa Chrystusa, lecz że w niej wszystkie akty posłuszeństwa Bogu i uznania Boga znalazły swoje dopełnienie i najdoskonalszy wyraz (KK 36, 37, 40, 42, 46; DZ 1, 14; DK 15; DM 5, 7, 24). O doskonałości ofiary krzyżowej nie świadczą przede wszystkim okoliczności zewnętrzne (krzyż, śmierć), lecz doskonałość aktu, którym Bóg-Człowiek siebie samego, swoje życie, a więc swą najwyższą wartość egzystencjalną, składa jako wyraz uznania Ojca niebieskiego i Jego transcendencji w stosunku do wszelkiego stworzenia. Doskonałość tego aktu jest niezrównana, gdyż tylko Jezus Chrystus jest Bogiem-Człowiekiem i tylko Jego akt ofiary siebie samego jest aktem Boga-Człowieka. Akt ten był dokonany jednak w imieniu ludzkości (chwała Boża) i dla ludzkości (zbawienie ludzi). Jego zbawczy i uświęcający charakter polega nie tylko na zadośćuczynieniu za ludzkie grzechy⁷, ale także na przywróceniu właściwej relacji stworzeń do Stwórcy, na pojednaniu stworzeń ze Stwórcą i na stworzeniu szansy wszczęcia ludzkości w godność Chrystusową i w Jego zbawczą ofiarę, czyli na stworzeniu szansy doskonałego pojednania ludzi z Bogiem i ludzi z sobą w Bogu (KK 1). W tym sensie Chrystusowe kapłaństwo wyrażone najdoskonalej w ofierze krzyżowej, w imieniu ludzkości i dla ludzkości, tłumaczy nam w źródle kapłańską godność i funkcję Ludu Bożego Nowego Przymierza⁸.

b) *Powszechny udział Ludu Bożego w kapłaństwie Jezusa Chrystusa*

Sobór Watykański II w nauce swojej o kapłaństwie Ludu Bożego Nowego Przymierza nawiązuje wprost do nauki św. Piotra Ap. (1 P 2, 4-5;

nr 27 s. 41; por. tenże. *Le sacerdoce dans le mystère du Christ*. Paris 1957 s. 115, 132, 225.

⁵ Ks. B. Przybylski. *Kapłaństwo Chrystusowe*. „Aten. Kapł.” R. 51:1959 t. 58. s. 44.

⁶ Por. J. Grimal. *Le sacerdoce et le sacrifice de notre Seigneur Jésus-Christ*. Paris 1951; ks. Szafranski, jw. s. 16 n.

⁷ A. Janssens. *De sacerdotio et sacrificio Christi*. „Divus Thomas” R. 34: 1931 s. 384 n.; R. Laurentin. *Marie, l'Eglise et le sacerdoce*. T. 2. Paris 1953 s. 147.

⁸ Por. Y. Congar. *Jalons pour une théologie du laïcat*. Paris 1954 s. 210-215.

9-10⁹), gdzie jest mowa o kapłańskim charakterze całego Ludu Bożego, który w Jezusie Chrystusie stanowi żywą duchową świątynię i królestwo kapłanów. *Dekret o posłudze i życiu kapłanów* wiąże tę prawdę z pojęciem Mistycznego Ciała, w którym „wszyscy wierni stają się świętymi i królewskim kapłaństwem, składają Bogu duchowe ofiary przez Jezusa Chrystusa i głoszą wspaniałe dzieła Tego, który ich wezwał z ciemności do przedziwnego swojego światła” (DK 2). Określając charakter duchowy całego Ludu Bożego *Konstytucja dogmatyczna o Kościele* wiąże naukę o kapłaństwie tego Ludu z jego wyświęceniem w chrzcie przez odrodzenie i namaszczenie w Duchu Świętym (KK 10). Mówiąc zaś o obowiązkach biskupich konstytucja ta stwierdza: „Oni kierują udzielaniem chrztu, przez który dostępuje się uczestnictwa w królewskim kapłaństwie Chrystusowym” (KK 26). Tę samą prawdę potwierdza cytowany dokument nieco dalej, gdy mówi, że świeccy to ci, „którzy jako wcieleni poprzez chrzest w Chrystusa, ustanowieni jako Lud Boży i uczynieni na swój sposób uczestnikami kapłańskiego, proroczego i królewskiego urzędu Chrystusowego, ze swej strony sprawują właściwe całemu ludowi chrześcijańskiemu posłannictwo w Kościele i w świecie” (KK 31, por. KL 14; DM 15). Kapłaństwo całego Ludu Bożego wiązane jest nie tylko z chrztem, ale i z bierzmowaniem. „Wierni, przez chrzest wcieleni do Kościoła, dzięki otrzymanemu znamieniu (character) przeznaczeni są do uczestnictwa w kulcie religii chrześcijańskiej i odrodzeni jako synowie Boży zobowiązani są wyznawać przed ludźmi wiarę, którą otrzymali od Boga za pośrednictwem Kościoła. Przez sakrament bierzmowania jeszcze ściślej wiążą się z Kościołem, otrzymują szczególną moc Ducha Świętego i w ten sposób jeszcze mocniej zobowiązani są jako prawdziwi świadkowie Chrystusowi do szerzenia wiary słowem i uczynkiem oraz do bronięcia jej” (KK 11). „Obowiązek i prawo do apostołstwa otrzymują świeccy na mocy samego zjednoczenia z Chrystusem-Głową. Wszczępieni bowiem przez chrzest w Ciało Mistyczne Chrystusa, utwierdzeni mocą Ducha Świętego przez bierzmowanie, są oni przeznaczeni przez samego Pana do apostołstwa. Dostępują poświęcenia na królewskie kapłaństwo i święty naród (por. 1 P 2, 4-10), by przez wszystkie uczynki składać duchowe ofiary i po całej ziemi dawać świadectwo Chrystusowi” (DA 3).

Teologiczna wymowa zacytowanych dokumentów jest jasna. Cały Lud Boży Nowego Przymierza wcielony przez chrzest i bierzmowanie w Jezusa Chrystusa i stanowiący Jego Mistyczne Ciało uczestniczy zarówno w godności, jak i w Jego funkcji kapłańskiej. Jaka jest treść wspomnianej kapłańskiej godności Ludu Bożego? Dokumenty Soboru nawiązują pod tym względem do nauki św. Tomasza z Akwinu o charakterze sa-

⁹ Por. KK 10; DA 2, 3; KL 14; DM 15.

kramentalnym, który u Akwinaty wiąże się ściśle z pojęciem konfiguracji do Chrystusa i z pojęciem udziału w Jego kapłaństwie. Trzeba powiedzieć, że także współczesna teologia wraca do tych pojęć, jakkolwiek interpretuje je w różny sposób¹⁰. Upodobnienie do Chrystusa rodzone przez chrzest i bierzmowanie czyni więc Lud Boży ludem Chrystusowym nie tylko w tym sensie, że jest on Mu przyporządkowany, lecz przede wszystkim dzięki temu, że Chrystus wszczepia ten Lud w siebie, stanowi razem z nim jedno Mistyczne Ciało i jako Głowa tego Ciała daje mu udział w swej godności kapłańskiej, powołując go jednocześnie do wypełnienia kapłańskiej funkcji. Stąd z jednej strony Lud Boży jest już nowym stworzeniem (Gal 6, 15; 2 Kor 5, 17) upodobnionym do Chrystusa, ale ze strony drugiej winien wciąż upodobniać się do Niego, aż Chrystus będzie w nim ukształtowany (Gal 4, 19). „Dlatego też dopuszczeni jesteśmy do tajemnic Jego życia, z Nim współkształtowani, wspólnie z Nim umarli i wspólnie z martwych wskrzeszeni, aż wspólnie z Nim panować będziemy (por. Flp 3, 21; 2 Tm 2, 11; Ef 2, 6; Kol 2, 12 i n.)” (KK 7). Możemy powiedzieć więc, że kapłańska godność całego Ludu Bożego polega na teandrycznym (bosko-ludzkim) charakterze jego egzystencji, mającym swe źródło w uchrystusowaniu wszystkich wierzących przez chrzest i bierzmowanie, oraz że godność ta ze swej istoty ukierunkowuje Lud Boży i stanowi dla niego wezwanie do spełnienia funkcji kapłańskiej¹¹.

Cytowane już przez nas dokumenty II Soboru Watykańskiego wiążą nierozdzielnie kapłańską godność Ludu Bożego z pełnieniem funkcji kapłańskiej przez składanie duchowych ofiar, głoszenie wspólnych dzieł uświęcenia i zbawienia, przez uczestnictwo w kulcie religii chrześcijańskiej, wyznawanie wiary i dawanie świadectwa Jezusowi Chrystusowi. Z pełnieniem funkcji kapłańskiej *Konstytucja dogmatyczna o Kościele* wiąże także składanie ofiary z siebie: „samiych siebie składać mają na ofiarę żywą, świętą, miłą Bogu (por. Rz 12, 1)” (KK 10, por. DK 2). Streszczając niejako naukę o funkcji kapłańskiej całego Ludu Bożego konstytucja ta stwierdza: „wierni zaś na mocy swego królewskiego kapłaństwa współdziałają w ofiarowaniu Eucharystii; pełnią też to kapłaństwo przez przyjmowanie sakramentów, modlitwę i dziękczynienie, świadectwo świętego życia, zaparcie się siebie i czynną miłość. Święta i organicznie

¹⁰ Por. E. Ruffini. *Le caractère comme visibilité concrète du sacrement en relation avec l'Eglise*. „Concilium” 1968 nr 31 s. 92 nn.; B. Fraigneau-Julien. *L'Eglise et le caractère sacramentelle selon M. J. Scheeben*. Paris 1958.

¹¹ Stąd też nie do przyjęcia wydaje się próba określenia kapłaństwa albo tylko przez ideę pośrednictwa, albo przez składanie ofiary, albo przez konsekrację. Dopiero komplementarne ujęcie tych aspektów kapłaństwa pozwala wyrazić to, czym jest kapłaństwo. Por. ks. R. Ukleja. *Nauka teologów katolickich o kapłaństwie powszechnym wiernych w okresie od encykliki „Mediator Dei” do Soboru Watykańskiego II (1947-1965)*. 1971 (maszynopis) s. 129-134.

ukształtowana natura społeczności kapłańskiej aktualizuje się przez sakramenty i przez cnoty” (KK 10-10). Wszystkie te wyrażenia wskazują na dwie drogi spełniania funkcji kapłańskiej: sakramentalno-urzędową i pozaurzędową. Obydwie drogi kapłańskiej funkcji wiążą się jednak z poświęceniem ofiary i z Chrystusową funkcją kapłańską, która także jest nieodłączna od ofiar, jakie Chrystus złożył Ojcu Niebieskiemu przez całe swoje życie ziemskie, a szczególnie od ofiary krzyżowej, która stała się źródłem naszego uczestnictwa w kapłańskiej godności i w kapłańskiej funkcji Jezusa Chrystusa. Oznacza to, że kapłańska funkcja całego Ludu Bożego polegać będzie na uczestnictwie w kapłańskiej funkcji Chrystusa, jak na uczestnictwie w Jego kapłańskiej godności polega także godność kapłańska tego Ludu.

c) *Kapłaństwo całego Ludu Bożego a kapłaństwo urzędowe*

Doktrynę na temat relacji kapłaństwa całego Ludu Bożego i kapłaństwa urzędowego we wspólnocie tegoż Ludu kreśli II Sobór Watykański w *Konstytucji dogmatycznej o Kościele* i w *Dekrecie o posłudze i życiu kapłańskim*. „Kapłaństwo zaś powszechne wiernych i kapłaństwo urzędowe, czyli hierarchiczne, choć różnią się istotą, a nie stopniem tylko, są sobie wzajemnie jednak przyporządkowane; jedno i drugie bowiem we właściwy sobie sposób uczestniczy w jednym kapłaństwie Chrystusowym. Kapłan urzędowy mianowicie, dzięki władzy świętej, jaką się cieszy, kształci lud kapłański i kieruje nim, sprawuje w zastępstwie Chrystusa (in persona Christi) ofiarę eucharystyczną i składa ją Bogu w imieniu całego ludu; wierni zaś na mocy swego królewskiego kapłaństwa współdziałają w ofiarowaniu Eucharystii; pełnią też to kapłaństwo przez przyjmowanie sakramentów, modlitwę i dziękczynienie, świadectwo świętobliwego życia, zaparcie się siebie i czynną miłość” (KK 10). „Przez posługę zaś prezbiterów dokonuje się duchowa ofiara wiernych w zjednoczeniu z ofiarą Chrystusa, jedyne Pośrednika. Tę zaś ofiarę składa się bezkrwawo i sakramentalnie w Eucharystii przez ich ręce w imieniu całego Kościoła aż do czasu przyjścia samego Pana” (DK 2).

Doktryna ta odcina się zarówno od utożsamiania kapłaństwa całego Ludu Bożego z kapłaństwem urzędowym, jak i od przeciwstawiania tych dwóch rodzajów kapłaństwa czy też odmawiania realnej treści i sensu twierdzeniu o kapłaństwie wszystkich wiernych¹². Jakkolwiek trzeba

¹² Por. Dillenschneider, jw. s. 95 nn.; E. Boularand. *Sacerdoce de l'Eglise, sacerdoce du baptisé*. „Rev. Asc. Myst.” R. 32:1956 s. 379; Y. Congar. *Un essai de la théologie sur le sacerdoce catholique. La thèse de l'abbé Long-Hasselmanns. Textes et remarques critiques*. „Rev. Sc. Relig.” R. 25:1951 s. 187-199, 270-304.

uznać realną różnicę między wymienionymi rodzajami kapłaństwa, która polega nie tylko na różnicy stopnia, lecz samej istoty, to jednak różnica ta nie może być tytułem ani do przeciwstawiania, ani do odmawiania realnego kapłaństwa wszystkim wiernym. Wręcz przeciwnie, istnieje niezbita podstawa do tego, by obydwie wspomniane kapłaństwa uważać za ukierunkowane ku sobie i sobie przyporządkowane, a więc i kapłaństwo wszystkich wiernych uważać za rzeczywiste. Stanowi ją mianowicie fakt uczestniczenia jednego i drugiego kapłaństwa w jedynym kapłaństwie Chrystusowym. Kapłaństwo urzędowe można więc uznać za urzędowe uszczegółowienie kapłaństwa całego Ludu Bożego¹³, jakkolwiek to wyrażenie w niczym nie może podważać istotnej różnicy, jaka istnieje między jednym a drugim, i to różnicy zarówno w aspekcie godności, jak i funkcji kapłańskiej. Źródłem tej różnicy jest inność sakramentalnej konsekracji, którą w wypadku kapłaństwa całego Ludu Bożego sprawia chrzest i bierzmowanie, a w wypadku kapłaństwa urzędowego sakrament kapłaństwa. Ten ostatni nawiązuje do dwóch pierwszych, dlatego sakrament kapłaństwa można przyjąć dopiero po chrzcie i bierzmowaniu, ale przekracza je w sposób istotny, dając konsekrowanym szczególny udział w godności i funkcji kapłańskiej Chrystusa. „Urząd prezbiterów jako związany ze stanem biskupim uczestniczy we władzy, mocą której sam Chrystus Ciało swoje buduje, uświęca i nim rządzi. Dlatego też kapłaństwo prezbiterów zakłada wprowadzie sakramenty chrześcijańskiego wtajemniczenia, zostaje jednak udzielone przez ten specjalny sakrament, mocą którego prezbiterzy, dzięki namaszczeniu Ducha Świętego, zostają naznaczeni szczególnym znamieniem i tak upodobniają się do Chrystusa Kapłana, aby mogli działać w osobie Chrystusa Głowy” (DK 2). To działanie w zastępstwie Chrystusa w sensie urzędowym dotyczy głoszenia Ewangelii, wypełniania pasterskiej pieczy i sprawowania kultu Bożego (KK 10, 28). Jest prawdą, że na mocy udziału wszystkich wiernych w trojakim urzędzie Chrystusa: kapłańskim, proroczym i królewskim, także ludzie świeccy są powołani do głoszenia Ewangelii, odpowiedzialności za zbawienie świata i udziału w kulcie Bożym, jednakże to powołanie nie może być utożsamiane z powołaniem kapłanów urzędowych. W wypadku jednego i drugiego kapłaństwa II Sobór Watykański widzi tę różnicę w związku ze sprawowaniem sakramentów św., a szczególnie Eucharystii, gdzie kapłan urzędowy działa „in persona Christi”, a wszyscy inni członkowie Ludu Bożego tylko współdziałają, kapłan urzędowy uobecnia jedyną ofiarę Chrystusa i przydziela jej owoce, a wierni w łączności z nim włączają

¹³ Por. B. van Leeuwen. *La participation universelle à la fonction prophétique du Christ*. W: *L'Eglise de Vat. II*. T. 2. Paris 1966 s. 426; E. J. de Smedt. *Le sacerdoce des fidèles*. Tamże s. 413 n.

się w tę ofiarę i przyjmują jej owoce (KK 28, por. KK 10; DK 2)¹⁴. Zróżnicowanie kapłaństwa we wspólnocie Ludu Bożego nie prowadzi jednak do przeciwstawiania jednego drugiemu, lecz wzajemnie je przyporządkowuje (KK 10). Nie naruszając ani zasadniczej różnicy w istocie kapłaństwa, ani nie negując realności kapłaństwa wszystkich członków Ludu Bożego (KK 32), wymienione zróżnicowanie pozwala nam zrozumieć, że mimo różnych posług wszyscy członkowie Ludu Bożego stanowią razem jedno Ciało Mistyczne i powołani są do wypełnienia jednego posłannictwa (DA 2, 6).

2. SPEŁNIANIE KAPŁAŃSKIEJ FUNKCJI PRZEZ LAIKAT

a) *Funkcja urzędowo-sakramentalna we wspólnocie kościelnej*

Analogicznie do funkcji kapłańskiej Chrystusa, która w istocie swej związana jest z krzyżową ofiarą, i do funkcji kapłańskiej kapłanów urzędowych, która także istotnie wiąże się z tą ofiarą, również kapłańska funkcja całego Ludu Bożego wiązać się będzie z Chrystusową ofiarą i wyrażać w sprawowaniu liturgii Kościoła Chrystusowego albo inaczej mówiąc, w sprawowaniu urzędowego kultu religii chrześcijańskiej, który jest kultem Mistycznego Ciała Jezusa Chrystusa. Na podstawie swego wcielenia w Chrystusa, na podstawie swej godności kapłańskiej cały Lud Boży jest upoważniony i powołany do wypełnienia swej czynnej kapłańskiej roli w liturgii Mistycznego Ciała Chrystusowego — Kościoła (KL 14, por. 26). Ponieważ ośrodkiem życia liturgicznego są sakramenty św., a szczególnie ofiara eucharystyczna, dlatego też kapłańska funkcja laikatu w aspekcie urzędowo-sakramentalnym musi wyrażać się w związku ze sprawowaniem sakramentów św., a szczególnie ze sprawowaniem eucharystycznej ofiary (por. KL 6; KK 10). *Konstytucja dogmatyczna o Kościele* mówiąc o sprawowaniu funkcji kapłańskiej przez Lud Boży wylicza wszystkie sakramenty św. i omawia je w aspekcie liturgii Mistycznego Ciała Chrystusowego, która ma nie tylko charakter kultowy, ale i soteriologiczny (KK 11, 34). Chrzest i bierzmowanie stwarzając podstawy godności kapłańskiej ukierunkowują jednocześnie do udziału w kulcie religii chrześcijańskiej. W sakramencie pokuty grzesznicy jedną się z Bogiem i Kościołem nie bez udziału miłości, przykładu i modlitwy całego Kościoła. Także cały Kościół towarzyszy namaszczeniu chorych i modlitwie kapłanów nad chorymi, aby ci ostatni w twórczy sposób przeżyli swą niemoc. Sakrament kapłaństwa ze swej natury ukierunkowany jest do kapłańskiego Ludu Bożego. Szczególny też wyraz kapłaństwo ludzi świec-

¹⁴ Por. O. Semmelroth. *Le peuple sacerdotal de Dieu et ses chefs ministériels*. „Concilium” 1968 nr 31 s. 87.

kich osiąga w sakramencie małżeństwa, którego małżonkowie są szafarzami, a którego łaski uzdalniają ich do spełnienia ich kapłańskiej roli w małżeństwie i rodzinie. W sposób istotny kapłańska funkcja laikatu wiąże się jednak z jego udziałem w sprawowaniu eucharystycznej ofiary. „Uczestnicząc w Ofierze eucharystycznej, tym źródle i zarazem szczycie całego życia chrześcijańskiego, składają Bogu boską Żertwę ofiarną, a wraz z Nią samych siebie; w ten sposób zarówno przez składanie ofiary, jak i przez Komunię świętą wszyscy biorą właściwy sobie udział w czynności liturgicznej” (KK 11). Oczywiście, kapłani urzędowi sprawują eucharystyczną ofiarę w zastępstwie Chrystusa (in persona Christi) i składają ją Bogu w imieniu całego ludu, a wierni tylko współdziałają w ofiarowaniu (por. KK 10), ale to współdziałanie jest autentycznym ofiarowaniem boskiej Żertwy i jednocześnie naśladowaniem Chrystusa w składaniu siebie samego Bogu. Dzieje się to wtedy, gdy wierni razem z ofiarą Ciała Pańskiego siebie składają w ofierze (por. KK 34; KL 48). Można by powiedzieć, że w sprawowaniu tej eucharystycznej ofiary razem z kapłanem urzędowym ofiara życia, czyli tzw. ofiary duchowe ludzi świeckich, osiąga swe dopełnienie i doskonałość. Z drugiej strony jednak eucharystyczna ofiara, sprawowana pod przewodnictwem kapłanów urzędowych, jest też źródłem kapłańskiej postawy ludzi świeckich w ich całym życiu, czyli źródłem takiego życia ludzi świeckich, które ze wszystkich ich czynności czyni duchowe ofiary czerpiące swą wartość z ofiary Chrystusowej. „Przez posługę zaś prezbiterów dokonuje się duchowa ofiara wiernych w zjednoczeniu z ofiarą Chrystusa” (DK 2). Zdaniem *Konstytucji o Kościele* całe życie ludzi świeckich, ich postępowanie i wszystkie czyny, nie tylko o charakterze sakralnym, mają stać się ofiarami duchowymi miłymi Bogu. „Wszystkie bowiem ich uczynki, modlitwy i apostołskie przedsięwzięcia, życie małżeńskie i rodzinne, codzienna praca, wypoczynek ducha i ciała, jeśli odbywają się w Duchu, a nawet utrapienia żywota, jeśli cierpliwie są znoszone, stają się duchowymi ofiarami miłymi Bogu przez Jezusa Chrystusa (por. 1 P 2, 5); ofiary te składane są z pobożnością Ojcu w eucharystycznym obrzędzie wraz z ofiarą Ciała Pańskiego” (KK 34).

b) *Funkcja kapłańska w ofierze życia*

1. We wspólnotce małżeńskiej i rodzinnej. Chrzęściejanie przez wszystkie uczynki mają składać ofiary duchowe, mają to czynić także przez życie małżeńskie i rodzinne. Właśnie w tym kręgu życia mają się okazać także kapłanami, jak byli nimi w sprawowaniu sakramentu małżeństwa we wspólnotce kościelnej. Kapłańska postawa winna więc charakteryzować zarówno całą dziedzinę współżycia małżeńskiego, jak i rodzinnego wiążącego się z rodzeniem i wychowaniem potomstwa.

działania płynących z wiary. Oznacza to, że afirmacja tego wymiaru, który objawiany jest przez wiarę, i że uległość inspiracjom i kierownictwu Ducha Bożego kształtują istotne warunki tego, co wszystkie zadania społeczne i zawodowe, wszystkie inicjatywy i przedsięwzięcia tego kręgu życia ludzi świeckich czyni przedmiotem ofiar duchowych i co domaga się od nich kapłańskiej postawy, polegającej na uznawaniu we wszystkich tych dziedzinach życia i we wszystkich ich wartościach transcendentnego charakteru Boga. To uznanie Boga ponad wszystko nie może być oczywiście rozumiane w sensie deprecjonowania czegokolwiek z kręgu życia społeczno-zawodowego czy kwestionowania autonomii i wartości właściwych tym kręgom życia (por. KDK 36). Postawa ta wyklucza tylko takie ujmowanie autonomii i wartości tych dziedzin życia, które przekreśla uznanie ich zależności od Boga i związku z Nim. Słuszność zaś takiej postawy tłumaczy się rzeczywistą zależnością stworzeń od Stwórcy i przeświadczeniem wynikającym z tego, że stworzenie ginie bez Stworzyciela (por. KDK 36). Kapłańska postawa wyrażana w spełnianiu funkcji kapłańskiej to nic innego, jak świadome i wolne uznanie tego faktycznego związku stworzeń ze Stwórcą i absolutnej zależności stworzeń od Boga Stwórcy, Zbawiciela i Uświęciciela. Odwołując się do pojęcia liturgii kosmicznej i liturgii wszechrzeczy, które wyrażają przeświadczenie, iż wszystko, co nie ma racji swego istnienia w sobie i samo z siebie nie tłumaczy racji swego bytu, przez sam fakt swego istnienia i ewolucji manifestuje swój związek z Bogiem Stwórcą i absolutną od Niego zależność, można by powiedzieć, że kapłańska funkcja w kręgu życia społeczno-zawodowego polegać będzie na świadomym i wolnym włączeniu się człowieka w ten głos liturgii wszechrzeczy. Na świadomym oraz wolnym uznaniu związku i absolutnej zależności wszystkich spraw omawianego kręgu życia z Bogiem Stwórcą, Zbawicielem i Uświęcicielem. Wydaje się, że dobrą ilustracją takiej postawy kapłańskiej może być postawa św. Franciszka z Asyżu, dla którego cały świat i wszystkie rzeczy były zaproszeniem do świadomego i wolnego włączenia się w ich liturgię, dla którego było oczywiste, że każde miejsce, na którym stoi, jest ziemią świętą i wzywa go do kapłańskiego aktu uznania Boga, czyli złożenia duchowej ofiary (por. Wj 3, 5).

3. KAPLAŃSKIE OBLICZE ŚWIĘTOŚCI LUDZI ŚWIECKICH

a) *Godność kapłańska a świętość*

Dokumenty II Soboru Watykańskiego wiążą z sakramentem chrztu i bierzmowania nie tylko udział Ludu Bożego w kapłańskiej godności Jezusa Chrystusa, ale także szereg innych darów nadnaturalnych i związa-

nych z nimi zobowiązań, jak: wcielenie do Kościoła, zrodzenie do Bożego synostwa, dar Ducha Świętego, udział w paschalnym misterium Chrystusa, wcielenie w Chrystusa, upodobnienie do Niego i z tych względów zobowiązanie do wyznawania wiary słowem i czynem, do współdziałania w rodzeniu i rozwoju Jego Ciała Mistycznego oraz do udziału w spełnianiu chrześcijańskiego posłannictwa w Kościele i świecie (por. KK 7, 9, 10, 11, 26, 34; KL 6, 14; DM 15, 36). *Konstytucja dogmatyczna o Kościele* wykładając zagadnienie powszechnego powołania Ludu Bożego do świętości, również świętość wierzących wiąże z sakramentem chrztu. „Wyznawcy Chrystusa, powołani przez Boga i usprawiedliwieni w Panu Jezusie nie ze względu na swe uczynki, lecz wedle zamiaru i łaski Bożej, w chrzcie wiary stali się prawdziwie synami Bożymi i uczestnikami natury Bożej, a przez to rzeczywiście świętymi” (KK 40). Chodzi tu oczywiście o ontyczny charakter świętości Ludu Bożego, który polega na uczestnictwie w Bożym byciu, jako że w sensie źródłowym i jedynym tylko Bóg jest Święty (por. KK 39).

Jeśli zaś godność kapłańska Ludu Bożego i jego świętość bytowa związane są z sakramentem chrztu, a następnie z sakramentem bierzmowania, to rodzi się pytanie dotyczące relacji tego kapłaństwa do wymienionej świętości. Tradycyjna teologia stawiała to pytanie w zagadnieniu relacji godności kapłańskiej albo sakramentalnego charakteru kapłaństwa do łaski habitualnej¹⁵. Wydaje się jednak, że jaśniejsze jest wyrażenie konstytucji o Kościele, która omawiane pojęcie świętości wiąże z synostwem Bożym i udziałem w Bożej naturze. Z tymi też pojęciami zostaniemy pytając o stosunek godności kapłańskiej Ludu Bożego do jego świętości. A więc czy tak pojmowana świętość jest tym samym co godność kapłańska? Czy jest między nimi różnica, jeśli tak, na czym ona polega? Czy można mówić o związku między nimi?

Wyrażenia dokumentów soborowych wiążąc z sakramentami chrztu i bierzmowania zarówno godność kapłańską, jak i świętość mogą stanowić zachętę do utożsamiania kapłańskiej godności ze świętością bytową. Trzeba jednak przyznać, że przytoczone wyliczenie różnych skutków tych sakramentów wiary może równie dobrze zachęcać do negowania związku między nimi. Z jednej bowiem strony i kapłaństwo, i świętość polegają na naszym wszczępieniu w Chrystusa i naszej konfiguracji do Niego, z drugiej strony zaś cała tradycja utrzymywała, że konfiguracja w zakresie świętości jest utracalna i zależy od dobrej woli człowieka, że raz utraczona może być odzyskiwana, gdy tymczasem konfiguracja w zakresie kapłaństwa jest wieczna i nieutracalna, a skuteczność jej funkcjonowa-

¹⁵ Por. A. M. Roguet. *La théologie du caractère et l'incorporation à l'Eglise*. „La Maison Dieu” 1952 nr 32 s. 83-87.

nia nie zależy od dobrej czy złej woli człowieka¹⁶. Nie można więc utrzymywać opinii o zupełnej tożsamości kapłańskiej godności ze świętością bytową, ale nie do przyjęcia, w świetle pojęcia konfiguracji do Chrystusa, jest odrzucenie związku między nimi. Jeśli bowiem godność kapłańska polega na naszej konfiguracji do Chrystusa Kapłana, a kapłaństwo to rodzi się w zjednoczeniu w Osobie Słowa natury boskiej i ludzkiej, to godność kapłańska Ludu Bożego jest naszą konfiguracją do Chrystusa w aspekcie unii hipostatycznej, czyli naszym udziałem w bosko-ludzkim charakterze bytu Chrystusa. Świętość zaś jest naszą konfiguracją do Chrystusa Świętego, Chrystusa — Syna Bożego, a więc naszą konfiguracją w aspekcie boskiej natury Chrystusa, w aspekcie Jego bóstwa, czyli jest naszym udziałem w Bożym Synostwie Chrystusa: „w chrzcie wiary stali się prawdziwie synami Bożymi i uczestnikami natury Bożej, a przez to rzeczywiście świętymi” (KK 40). W Chrystusie i godność kapłańska, i świętość są nierozzerwalnie z sobą złączone. Słowo Boże święte z natury, gdyż tożsame z Sacrum, współrodzi z ludzką naturą Chrystusowe kapłaństwo i jednocześnie ze swej natury czyni je kapłaństwem świętym. Innymi słowy mówiąc, Słowo Boże jako Sacrum z natury przyobleka się w kapłańskie oblicze, objawia się przez nie światu i w nim dokonuje dzieła zbawienia. W tym sensie Chrystusowe święte kapłaństwo jest środkiem, przez który Słowo Boże rodzi w nas świętość i swoje kapłaństwo przez wszczęcie nas w Chrystusa Świętego i Chrystusa Kapłana. Wynika z tego, że także w odniesieniu do Ludu Bożego należy mówić o ścisłym związku świętości z kapłańską godnością. Godność ta będąc udziałem w bosko-ludzkim charakterze bytu Chrystusa ze swej istoty ma wymiar sakralny, który domaga się ze swej strony dopełnienia o udział w godności Bożego synostwa, czyli w świętości Syna Bożego. Stąd też spełnianie liturgii będące aktem kapłaństwa Chrystusowego jest w najwyższym stopniu czynnością świętą, gdyż w niej nie tylko Bóg otrzymuje doskonałą chwałę, ale i ludzie uświęcenie (KL 7). Z drugiej strony jednak świętość, która jest owocem godności i funkcji kapłańskiej, dopełnia i doskonali Lud Boży w jego kapłańskiej godności i funkcji. Można w tym wypadku powiedzieć, że świętość ta z istoty swej zmierza do zespolenia się z kapłańską godnością i wyrażenia w kapłańskiej funkcji, a więc że ze swej istoty zmierza do przybrania kapłańskiego oblicza i objawienia się w nim i przez nie¹⁷.

b) *Kapłańska funkcja a świętość życia (świętość moralna)*

Zgodnie z tym, co stwierdziliśmy wyżej, kapłańska funkcja ludzi świeckich może być wykonywana albo w liturgii Kościoła, albo przez tak

¹⁶ Por. Ukleja, jw. s. 144-147.

¹⁷ Tamże s. 147-150.

zwane ofiary duchowe, czyli ofiary życia chrześcijańskiego, którymi mogą być wszystkie uczynki chrześcijanina (Kol 3, 17), a więc i akty wszystkich cnót. Świętość życia zaś, zgodnie z tym, co orzekł na ten temat II Sobór Watykański o powszechnym powołaniu do świętości, polega w swojej istocie na miłości Boga ponad wszystko, a bliźniego tak, jak zostaliśmy umiłowani przez Jezusa Chrystusa, czyli na miłości, którą Duch Boży rozlewa w sercach naszych, uzdolniającej nas do przekraczania siły przyciągania ku sobie i za wzorem Ojca Niebieskiego do życia dla innych, niezależnie od tego, czy są oni dla nas dobrzy czy zli (por. KK 40). Funkcja miłości mogą i powinny być wszystkie inne cnoty i działania.

Widzimy znów, że spełnianie kapłańskiej funkcji i urzeczywistnianie powołania do świętości wiążą się z tymi samymi cnotami i czynami. Zgodnie z tym nie może być mowy o ich całkowitej wzajemnej niezależności. Czy można jednak mówić o ich tożsamości? Wydaje się, że analogicznie do ujmowania relacji między godnością kapłańską a świętością bytową, również w tym wypadku należy uznać różnicę między nimi, nie negując ich wzajemnej zależności. Kapłańska funkcja wiąże się bowiem wprost z ofiarą czy to liturgiczną we wspólnocie Kościoła, czy z ofiarą duchową przez życie chrześcijańskie. Ofiara zaś ze swej istoty oznacza uznanie absolutnej transcendencji Boga i całkowitej zależności stworzenia od Niego. Tymczasem świętość życia wiąże się wprost z miłością, która oznacza życie dla innego w aspekcie jego dobra. Wspomniana różnica nie wyklucza jednak bardzo ścisłego związku oraz współzależności spełniania kapłańskiej funkcji i świętości życia. Jeśli bowiem funkcja kapłańska w sposób istotny łączy się z ofiarą, a ta polega na uznaniu Boga w Jego boskich prerogatywach, to trzeba powiedzieć, że doskonałe uznanie Boga jest nie do pojęcia bez doskonałej miłości Boga i tych, których Bóg miłuje. W tym też sensie nie może być mowy o doskonałym spełnieniu kapłańskiej funkcji bez świętości życia, która polega na miłości. Z drugiej strony jednak i świętość, która polega na miłości, jest nie do pomysłenia bez ofiary, a więc bez spełnienia funkcji kapłańskiej. Miłość bowiem to życie dla innego w aspekcie jego dobra, a więc to samooddanie się kochanemu, czyli składanie siebie w ofierze temu, kogo miłujemy, to kapłański gest najwyższego uznania, które bezpośrednio może dotyczyć także drugiego człowieka, ale w sensie chrześcijańskim swe ostateczne odniesienie zawsze winno mieć do Boga. Wzór takiego związku kapłańskiej funkcji z świętością życia znajdujemy w Jezusie Chrystusie. Jego miłość do Ojca Niebieskiego, wyrażana przez całe życie, osiągnęła swój szczyt wtedy, kiedy nie tylko intencjonalnie, ale realnie oddał się Mu całkowicie w ofierze krzyżowej. Z drugiej strony jednak cała wartość ofiary krzyżowej polega na tym, że była ona wyrazem najdoskonalszej

miłości. „Nikt nie ma większej miłości od tej, że ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich” (J 15, 13).

Wynika z tego, że jak z jednej strony ofiara, a więc spełnianie funkcji kapłańskiej osiąga swą doskonałość w miłości, czyli świętości życia, tak z drugiej strony miłość, a więc świętość życia wyraża się najdoskonalej w kapłańskim akcie ofiary. Stąd też *Konstytucja o Kościele* wyraźnie wiąże osiągnięcie doskonałości chrześcijańskiej z pojęciem chwały Bożej i służby bliźniemu, czyli ze spełnieniem funkcji kapłańskiej (por. KK 40), a funkcję kapłańską nie tylko z aktem kultu liturgicznego, lecz także ze świadectwem świętego życia, zaparciem się siebie i czynną miłością (por. KK 10). Zgodnie z tym można więc mówić, że ludzie świeccy urzeczywistniają swe powołanie do świętości, jeśli miłość, na której ona polega, wcielają w spełnianą funkcję kapłańską w poszczególnych kręgach swego życia i pracy. W kręgu życia małżeńskiego współmałżonkowie będą świętymi, jeśli w miłości małżeńskiej potrafią składać ofiarę wzajemnego samooddania się w Duchu, czyli wtedy, kiedy ich miłość małżeńska będzie jednocześnie aktem kapłańskiej funkcji, a więc duchową ofiarą. Taka postawa duchowa współmałżonków otwiera przed nimi nieskończone twórcze możliwości wzajemnego współżycia, które w swojej najgłębszej wymowie ujawniają tajemnicę miłości Chrystusa do Kościoła (KK 41). Życie rodzinne, które łączy rodziców i dzieci, jest także środowiskiem urzeczywistniania świętości chrześcijańskiej, pod warunkiem że ożywiać je będzie miłość rodzinna, która polega na oddaniu się rodziców dzieciom, a dzieci rodzicom w Duchu Bożym, czyli na wzajemnym oddaniu się przez swoje czyny w aktach duchowej ofiary kapłańskiej, która z rodzinnej miłości czyni szkołę miłości Bożej mającej swe źródło w Duchu Bożym. Świętość winna też charakteryzować Lud Boży w wypełnianiu pracy zawodowej. W tym kręgu życia ludzi świeckich świętość polega także na miłości solidarnej, która z wszystkich przedsięwzięć i prac uczyni duchowe ofiary oddania się w Duchu Bożym innym ludziom i światu. Jeśli Lud Boży ożywia swe prace zawodowe miłością, którą rozlewa Duch Boży w jego sercach, i miłość ta będzie się wyrażać w duchowych ofiarach jego kapłańskiej funkcji, wtedy jego codzienna praca stanie się źródłem wzrostu w świętości chrześcijańskiej. „Ci zaś ludzie, którzy wykonują ciężkie nieraz prace, poprzez dzieła ludzkie mają doskonalić samych siebie, współobywateli swoich wspierać, a całej społeczności i całemu stworzeniu dopomagać w osiągnięciu lepszego stanu; mają oni również naśladować Chrystusa, którego ręce trudziły się pracą rzemieślniczą i który wraz z Ojcem ustawicznie działa dla zbawienia wszystkich: mają Go naśladować w miłości czynnej, ciesząc się nadzieją i jeden drugiego brzemiona dźwigając, i przez samą codzienną swoją pracę wznosić się na wyższy stopień świętości, także apostołskiej” (KK 41). Wreszcie i w kręgu

pracy społecznej, zmierzającej do budowania ludzkich społeczności, ludzie świeccy mają swe środowisko urzeczywistniania świętości przez braterską miłość, która winna wyrazić się w poświęceniu dla innych, a więc w kapłańskiej funkcji chwały Bożej i zbawienia ludzi. „Przez miłość braterską, dzięki której biorąc udział w życiu, pracach, dążeniach i cierpieniach swych braci, powoli i niepostrzeżenie przygotowują serca wszystkich na działanie łaski zbawczej; przez pełną świadomość swojej roli w budowaniu społeczeństwa, dzięki której z chrześcijańską wielkodusznością starają się wypełniać swoje czynności domowe, społeczne i zawodowe” (DA 13). Ostatecznie więc całe życie ludzi świeckich, z jego wszystkimi zadaniami i pracami, może być polem urzeczywistniania świętości życia, czyli miłości chrześcijańskiej, która szczególną doskonałość osiąga przez zamianę wszystkich warsztatów życia i pracy na ołtarz chwały Bożej i zbawiania świata.

*

Nauka II Soboru Watykańskiego na temat udziału całego Ludu Bożego w kapłańskiej godności i funkcji Jezusa Chrystusa oraz powszechnego powołania do świętości stwarza dla teorii duchowości laikatu bardzo poważne przesłanki do wypracowania koncepcji związku między wypełnieniem kapłańskiego urzędu przez ludzi świeckich a urzeczywistnianiem przez nich świętości chrześcijańskiej. Dokonana wyżej próba podjęcia tego zadania nie może być oczywiście uważana za wyczerpujące studium na ten temat. Jej granice warunkowane są zarówno możliwościami rozmiaru artykułu, jak i brakiem ostatecznych precyzji wielu zagadnień związanych z pojęciem kapłaństwa całego Ludu Bożego oraz z pojęciem świeckiej drogi świętości. Wydaje się jednak, że nawet przy swoich poważnych brakach próba ta zarysowuje dla ludzi świeckich kapłański kształt ich świętości i nakreśla warunki, które świeckie i codzienne życie ludzi świeckich mogą uczynić zarówno polem urzeczywistniania ich świętości, jak i ołtarzem kapłańskiej ofiary, albo inaczej mówiąc, środowiskiem urzeczywistniania i wyrażania świętości przez duchowe ofiary ich kapłańskiej funkcji. Spełnienie tej funkcji, która w swym doskonałym wydaniu jest nie do pomyślenia bez miłości (czyli świętości), jest nie tylko uświęcające tych, którzy to czynią, lecz również innych, którzy w wierze, nadziei i miłości tych pierwszych znajdują drogę do spotkania z Chrystusem (KK 31).

Wydaje się rzeczą zbyteczną dodawać, że taka wizja wiązania codziennego życia ludzi świeckich z ich powołaniem do kapłaństwa i świętości oraz propozycja uświęcenia tego życia przez urzeczywistnianie świętości w spełnianiu kapłańskiej funkcji nie tylko nie pomniejszają roli Ludu Bo-

żego w zakresie jego doczesnych zadań, lecz przeciwnie, przyczyniają się do doskonalszego wypełnienia tej roli, a więc i do stworzenia bardziej ludzkich warunków życia w wymiarze ziemskim i historycznym: „dzięki zaś tej świętości chrześcijan, także w społeczności ziemskiej rozwija się bardziej godny człowieka sposób życia” (KK 40).

SACERDOCE DU LAICAT ET CHEMIN SECULIER DE LA SAINTETE SELON LES DOCUMENTS DU CONCILE VATICAN II

Résumé

Par l'élaboration de sa doctrine au sujet du sacerdoce de tout le peuple de Dieu et de la vocation universelle à la sainteté, le Concile Vatican II suscita la réflexion sur le problème d'une relation entre la fonction sacerdotale du laïcat et sa sainteté. C'est justement le problème auquel s'intéresse le présent article. L'auteur commence par rappeler l'enseignement du Concile sur le sacerdoce universel, pour passer ensuite à énumérer les milieux dans lesquels peuvent s'accomplir les fonctions sacerdotales des laïcs: communauté religieuse, vie conjugale et familiale, vie communautaire et professionnelle. Une partie de l'article est consacrée à la relation entre le sacerdoce et la sainteté; elle traite d'abord du lien de la dignité sacerdotale avec la sainteté ontique et réfléchit ensuite à celui de la fonction sacerdotale avec la sainteté de la vie, autrement dit la sainteté religieuse et morale. Les considérations de l'auteur mènent à constater que l'on ne saurait parler ni de l'identité de la dignité sacerdotale et de la sainteté ontique, tout comme de la fonction sacerdotale et de la sainteté de la vie, ni de l'absence de tout rapport. Bien au contraire, ce rapport est tellement étroit que l'on ne saurait concevoir le sacerdoce parfait sans sainteté, ni la sainteté sans le sacerdoce avec sa fonction sacrificatoire. Il est juste, par conséquent, de parler de la sainteté sacerdotale des laïcs réalisée dans tous les domaines de leur vie et leurs devoirs: dans la vie conjugale et familiale, dans la vie communautaire et professionnelle. La fonction du sacerdoce universel représente pour les laïcs une chance de changer tous les endroits où leur vie se passe en autel élevé à la gloire de Dieu et au salut, une chance de sanctifier le monde, et leur vocation à la sainteté dans le monde trouve en cet autel le lieu de sa réalisation et de sa parfaite expression.